

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 22. januarija 1879.

Obseg: Veselo naznanilo o založnicah za slovenske dežele. — Pomemba soli za kmetijstvo. — Reja ovác in pa sahana v Rumuniji. (Kon.) — Gospodarske skušnje. — Gospodarske novice. — Obrtniške novice. — Kako to, da — kedar januarija meseca začne dan rasti, je zjutraj ob 7. uri še tēma, na večer pa dan do 5. ure podaljšan? — Matija Ličan, „stari Slovenec“. (Konec.) — Črtice iz Bosne. — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Veselo naznanilo o založnicah
za slovenske dežele.

V „okrožnici št. 5.“, ki jo ravnokar banka „Slavija“ razpošilja svojim zastopnikom v ozemlju njenega glavnega zastopa v Ljubljani, beremo v „računskem poročilu“ poziv, ki ga z veseljem pošljemo našim rodoljubom po deželi z iskreno željo, da bi nemudoma skušali ustanovljati založnice ali majhne posojilnice (Vorschusskassen), katere smo v 1. listu „Novic“ v podporo poštemu kmetijstvu in obrtnijstvu priporočali.

Navedeni poziv glavnega ravnateljstva banke „Slavije“ v Pragi do slovenskih zastopnikov glasi se tako:

„Častite svoje zastopnike prosimo, naj založnice, ako katere v njihovih okrajih obstojé, opozorujejo, da se v denarnih stiskah vedno zamorejo z dobrim vspehom obrniti do banke „Slavije“ ali pa, da delajo na to, naj se takove založnice z neomejenim poroštvom ustanové in banka „Slavija“ bo vedno z veseljem pripravljena z denarnimi zalogami pomagati, ker le predobro ve, da edino na ta način more naš kmetijski, trgovinski in obrtnijski stan si opomagati in neodvisen postati.“

To je veselo naznanilo, ki naj bi ne ostalo klic vprijočega v puščavi! Vsaj se vendar nahajajo po več krajih naše domovine rodoljubi, ki poznajo potrebo takih majhnih denarnih zavodov, — ki imajo veljavo v svoji okoliščini in tudi toliko upravne, računske vednosti, da jih ne bode strašilo nekoliko truda na pomoč poštemu kmetijstvu in obrtnijstvu, kajti le tako je vredno, da mu rodoljubi pridejo v potrebi na pomoč. — Kakor je bilo uže rečeno, bode gosp. Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavije“ v Ljubljani, rad vsacemu, kdor se loti tega blagega podvzetja, na roke šel.

Pomemba soli za kmetijstvo.

Soli je neizmerno veliko na svetu; dajejo nam jo morja (môrska sol), — nahajamo jo v nekaterih vodáh in jo dobivamo kot kuhano sol, in kopljejo jo v rudnikih kot kamnito sol. Solí dokaj je tudi v vsaki zemlji; nobenega rastlinskega pepela in nobenega živalskega trupla ni brez solí; veliko solí (klornatriuma) je v krvi, v želodčevem soku, v hrustancih itd.

Naš namen je tū govoriti le o pomembi solí za rastlinstvo in živalstvo, to je, da živali in rastline potrebujejo za živež solí.

Učenjak Liebig je gotovo resnico govoril, ko je rekel, da „živalsko življenje brez solí ni mogoče.“ Zgodovina starodavnih narodov nam pa kaže, da uže takrat, ko je kmetijstvo stalo še na nizki stopinji, so kmetovalci gnojili zemljo s soljo. Stari Rimljani so cenili sol kot posebno dobro gnojivo, kajti rekli so: „nič ni na svetu za vse, kar živi, koristnejega kakor je sol.“

Naj po tem kratkem uvodu našim gospodarjem kaj več povemo, kakošen upliv ima sol na rastlinstvo in živalstvo.

Naj je najprej beseda o razmerah solí do rastlin.

Na zemljo, na katero pride sol, deluje ona posebno kemično, to je, sol razkroji in raztopi posamesne stvari, iz katerih zemlja obstoji, — od tega pa pride, da s soljo pognojena zemlja pospešuje rast nekaterih rastlin, drugih pa ne, in zato ne, ker vsaka vrsta rastlin za svoj živež kaj drugega potrebuje. Tako skušnje učijo, da s soljo pognojena repa in krompir nista ne debeleja ne sladkeja; tako, na primer, perje, če se je tobaku s soljo gnojilo, ne gorí rado; tudi žita, s soljo gnojena ne plenjajo bolje. Očitno pa je, da na senožetih, s soljo pognojenih, se nakosí veliko več in boljšega sená, ki ga živina raje žré in lože prebavlja.

Sol pa deluje na zemljo tudi fizično in to na korist travi na senožetih s tem, da sol vlago na-se vleče in navzeto mokroto oddaja koreninam pod zemljo; ta vlažnost je vzrok, da trava na senožetih s soljo pognojenih tudi o veliki suši frišna ostane.

Pravijo, da sol zatara plevel. To je res, če se zemlja zeló pognoji s soljo, al takrat trpijo tudi druge rastline, kajti sol deluje tū na kaleče seme ali pa na še prav mlade nježne rastlinice.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske skušnje.

* Iz vinskih sodov odpraviti plesnivi duh se dá lahko in zanesljivo z gorčico (Senf, ženofom) tako-le: za sod, ki drži 10 hektolitrov (1 vedro) vina, se vzame 10 dekagramov (1 lot) gorčice, ki se dene v sod, na to se vlije va-nj vrele vode 10 litrov (dobrih 7 bokalov) in sod z vežo trdno zapre. Čez 3 ali 4 dni se vlije iz soda gorčična voda, potem sod izmije prav do-